

СОРТОВИ ПРЕДПОЧИТАНИЯ НА *OULEMA MELANOPA* (L.) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE) ПРИ ЗИМНА ПШЕНИЦА

ВАСИЛИНА МАНЕВА

Институт по земеделие, 8400 Карнобат, e-mail: maneva_ento@abv.bg

Резюме: Изследването е проведено в опитното поле и лабораторията на Института по земеделие – Карнобат през 2005 - 2007 г. Проучвани са сортовете предпочитания на обикновената житна пиявица - *Oulema melanopa* (L.) в 28 сорта пшеница (Тодора, Албена, Кристал, Преслав, Милена, Янтър, Пряспа, Свилен, Енола, Аглика, Плиска, Миряна, Садово1, Здравко, Диамант, Бонония, Момчил, Победа, Садово772, Садово552, Садовска белия, Мурговец, Катя, Славей, Ивета, Деметра, Боряна, Добруджанка) посредством отчитане процента на нападение при различните сортове. Установена е обратна корелация между количеството сухо вещество в листата на пшеницата и нападението от *Oulema melanopa* (L.). Житната пиявица предпочита сортове с по – ниско съдържание на сухо вещество в листата. От изследваните, това са - Тодора, Садово 772 и Албена. Най – слабо се нападнат сортовете Преслав – 1.62 %, Диамант – 1.7 % и Янтър – 1.75 %.

Ключови думи: *Oulema melanopa* (L.), пшеница, сортови предпочитания, суха маса

V. MANEVA, Institute of Agriculture, 8400 Karnobat, Bulgaria. VARIETY PREFERENCES OF *OULEMA MELANOPA* (L.) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE) OF THE WINTER WHEAT

Abstract: The investigation established in a experimental field and laboratory of the Institute of agriculture – Karnobat, Bulgaria in 2005 - 2007. Variety preferences of *Oulema melanopa* (L.) in 28 variety of wheat (Todora, Albena, Kristal, Preslav, Milena, Iantar, Priaspa, Svilena, Enola, Aglika, Pliska, Miriana, Sadovo 1, Zdravko, Diamant, Bononia, Momchil, Pobeda, Sadovo 772, Sadovo 552, Sadovska belia, Murgovets, Katia, Slaveia, Iveta, Demetra, Borianana, Dobrudjanka) have been studied. Established is the inverse correlation between the quantity of dry matter in leaves of wheat and the invasion of *Oulema melanopa* (L.). *Oulema melanopa* (L.) prefers varieties with lower content of dry substance in the leaves. From the survey, these are - Todora, Sadovo 772 and Albena. At least invasion varieties Preslav-1.62 %, Diamant-1.7 % and Iantar -1.75%.

Key words: *Oulema melanopa* (L.), wheat, variety preferences, dry mass

УВОД

Обикновената житна пиявица - *Oulema melanopa* (L.) е олигофаг, напада много културни и диви житни растения, някои от които са *Avena sativa*, *Elymus repens*, *Festuca arundinacea*, *Hordeum vulgare*, *Phalaris canariensis*, *Phleum pratense*, *Secale cereale*, *Setaria italica*, *Triticum aestivum*, *Zea mays* и други (Ковачевски и кол., 1967; Павлов, 1987; Харизанов и Харизанова, 1998; Jermy Tibor és Bálazs Klára 1990; Mohr, 1966; White, 1993).

По данни на САВІ (2012), житната пиявица се среща в Азия, Европа, Африка и Северна Америка. У нас тя е разпространена в цялата страна. Бръмбарите изгриват листата успоредно на нерватурата. Ларвите вредят по същия начин, но оставят незасегнат долния епидермис. Листата побеляват, а впоследствие изсъхват и се нацепват. В години с благоприятни климатични условия се намножава масово и при зимна пшеница намалява добива от зърно с 20 – 30 % (САВІ, 2012).

Известно е, че *Ouleta melanopa* (L.) има междувидови предпочитания, като от зърненожитните култури предпочита овеса (Ковачевски и кол., 1967; Харизанов и Харизанова, 1998), но вътревидовите не са изследвани.

Целта на изследването е да се определят сортовете предпочитания на *Ouleta melanopa* (L.) към 28 сорта зимна пшеница и да се проследи корелация между нападението и съдържанието на сухо вещество в листата.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Изследването е проведено в опитното поле и лабораторията на Института по земеделие – Карнобат през периода 2005 – 2007 година. Наблюдавани са сортовете зимна пшеница: Тодора, Албена, Кристал, Преслав, Милена, Янтър, Пряспа, Свилена, Енола, Аглика, Плиска, Миряна, Садово1, Здравко, Диамант, Бонония, Момчил, Победа, Садово772, Садово552, Садовска белия, Мурговец, Катя, Славея, Ивета, Деметра, Боряна и Добруджанка. Във всеки сорт са отчетени имагото и ларвите на *Ouleta melanopa* (L.) върху флаговият лист на 100 стъбла (10 стъбла на 10 места в посева). Полските наблюденията са извършвани всяка година от началото на април до началото на юни през 7 дни.

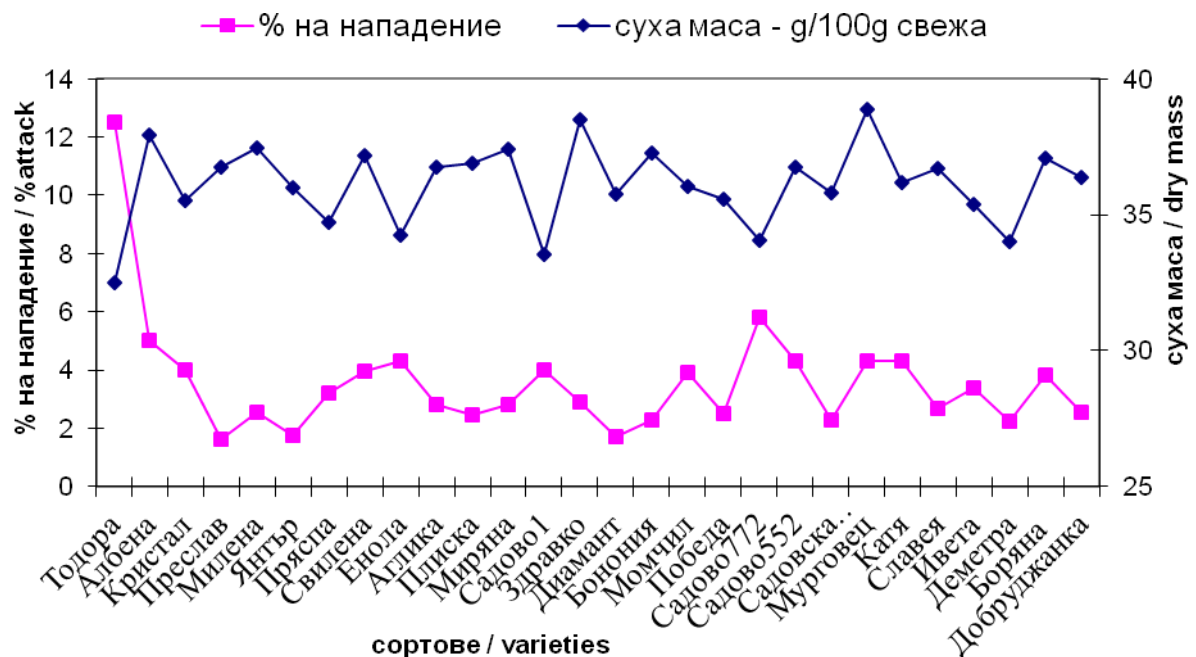
Лабораторният анализ на съдържанието на сухо вещество във флаговият лист на растения от всеки сорт е извършен по тегловния метод.

За обработка на данните е използвана програмата Statistica 6.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

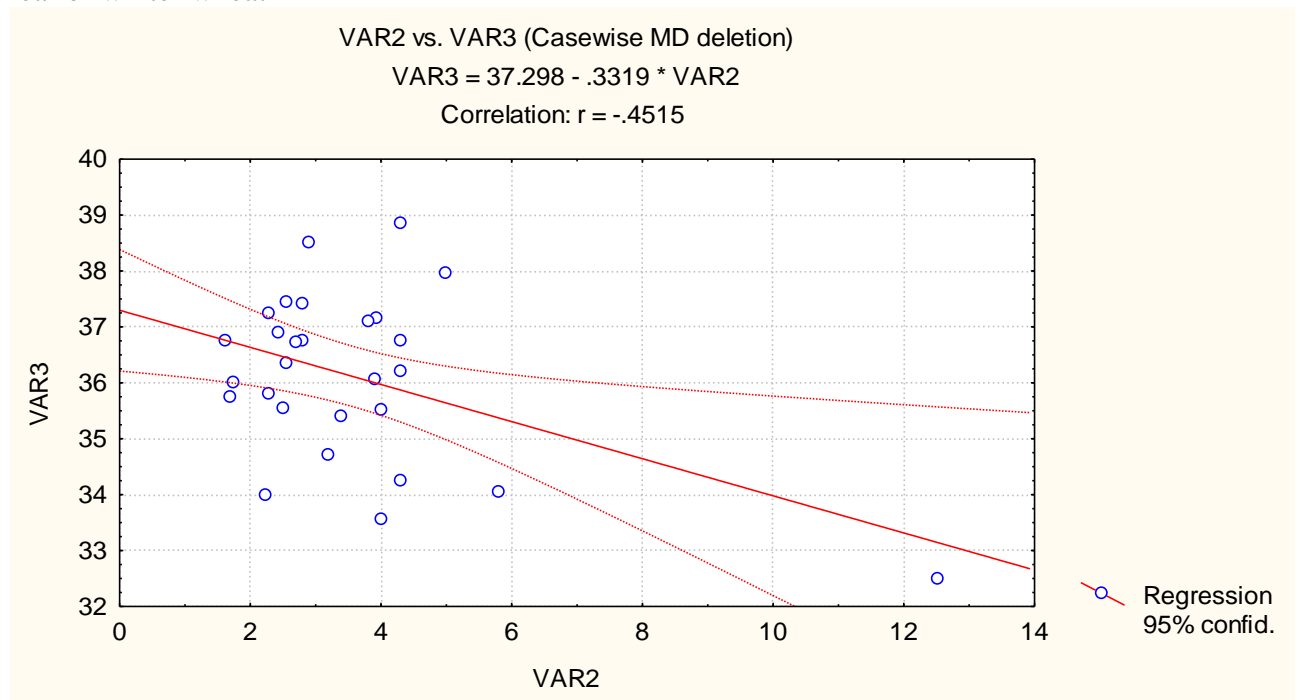
През годините на изследването *Ouleta melanopa* (L.) се наблюдава във всички 28 сорта зимна пшеница. Средно за периода на проучването най – голям процент на нападение се отчита при сорт Тодора – 12.5 %, след него се нареждат сортовете Садово 772 – 5.8 % и Албена – 5 %. Най – слабо е нападнат сорт Преслав – 1.62 %, следван от Диамант – 1.7 % и Янтър – 1.75 %. (Фиг. 1).

След направения анализ на листната маса при пшеницата е установено, че с най-ниско съдържание на суха маса са сортовете Тодора (33g/100g), Садово 1 и Садово 772 (33-34g). Т.е съществува зависимост между предпочитаните от *Ouleta melanopa* (L.) сортове и съдържание на суха маса в листата. (Фиг. 1).

Фигура 1. / Figure 1. Сортови предпочитания на *Ouleta melanopa* (L.) (Coleoptera: Chrysomelidae) и суха маса във флаговия лист на растения от зимна пшеница / Variety

preferences of *Oulema melanopa* L. (Coleoptera: Chrysomelidae) and dry mass in the flag leaf of winter wheat

Фигура 2. / Figure 2. Корелация между нападението на *Oulema melanopa* (L.) и сухата маса в листата на 28 сорта зимна пшеница / Correlation between invasion of *Oulema melanopa* (L.) and dry mass in the flag leaf of 28 varieties winter wheat

С помощта на корелационния анализ е потърсена връзка между нападението на *Oulema melanopa* (L.) и съдържанието на суха маса в листата. Резултатите показват, че съществува умерена обратна корелация ($r = -0,45$). (Фиг. 2)

ИЗВОДИ

Oulema melanopa (L.) предпочита сортове пшеница с по – ниско съдържание на сухо вещество в листата, т. е. сортове с по – сочни листа. От изследваните 28 сорта, това са Тодора – 12.5 %, Садово 772 – 5.8 % и Албена – 5 %.

Установена е умерена обратна корелация ($r = -0,45$) между нападението на *Oulema melanopa* (L.) и съдържанието на суха маса в листата.

Най – слабо се нападат сортовете Преслав – 1.62 %, Диамант – 1.7 % и Янтър – 1.75 %.

ЛИТЕРАТУРА

Ковачевски, И. , Христов, А. , Богданов, В. , Балевски, А. , Николова, В. , Додов, Д., Мартинов, С., (1967). Справочник по защита на растенията. Земиздат – София, с.152-154.

Павлов, А. (1987). Житни пиявици в България. Систематика и таксономия на възрастните от подсем. Criocerinae (Coleoptera; Chrysomelidae). София, Почвознание, агрохимия и растителна защита, год. XXII, 3. 99 - 108.

Харизанов, А. , Харизанова, В., (1998). Определител на неприятелите по културните растения по повреда и борбата срещу тях. Земиздат – София, с. 24-25.

Jermy Tibor és Bálazs Klára, (1990). A növényvédelmi állattan kézikönyve 3/A Szerkesztette Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 332.

Mohr, K.H., (1966). Familie: Chrysomelidae. In: Freude, H, Harde, KW, Lohse, GA, eds. Die Käfer Mitteleuropas. Krefeld: Goecke und Evers, 95-299.

White, R.E., (1993). A revision of the subfamily Criocerinae (Chrysomelidae) of North America North of Mexico. Technical Bulletin - United States Department of Agriculture Washington, USA; US Department of Agriculture, Economic Research Service, No. 1805, 158 pp.

CABI. (2012). <http://www.cabi.org/cpc/>

<http://www.cabi.org/cpc/default.aspx?site=161&page=874&profile=21&query=Oulema%20melanopa%20&forcereload=true>